

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Ένας πρακτικός οδηγός για επενδύσεις στα φωτοβολταϊκά

**Τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από μια ιδέα
ο καιρός της οποίας έχει φτάσει**

Απρίλιος 2014

1. Ένα νέο επενδυτικό περιβάλλον

Το 2013, η ελληνική αγορά φωτοβολταϊκών ξεπέρασε τα 1.000 μεγαβάτ (MWp) νέων εγκαταστάσεων, καλύπτοντας τον ενδεικτικό εθνικό στόχο για το 2020 επτά χρόνια νωρίτερα! Αντί όμως να υπάρχει ένα κλίμα αισιοδοξίας γι' αυτή τη λαμπρή επίδοση, η αγορά βρίσκεται σε τέλμα λόγω των ελλειμμάτων του λειτουργού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΛΑΓΗΕ) και μιας σειράς αρνητικών ρυθμίσεων που ελήφθησαν από τα μέσα του 2012 και μετά. Πέραν των σημαντικών μειώσεων στις εγγυημένες τιμές πώλησης της παραγόμενης ηλιακής ενέργειας (feed-in-tariffs, FiTs), η σημαντικότερη ρύθμιση που επηρεάζει τις μελλοντικές επενδύσεις είναι το πάγωμα της αδειοδοτικής διαδικασίας για νέα φωτοβολταϊκά που επιβλήθηκε τον Αύγουστο του 2012 και ίσχυσε ως τον Απρίλιο του 2014 δημιουργώντας προβλήματα συνέχειας στην αγορά.

Έτσι ουσιαστικά η αγορά καλείται να ξανάβρει εκ νέου το ρυθμό της, στη βάση πλέον νέων κανόνων που εν τω μεταξύ έχουν τεθεί. Οι νέοι αυτοί κανόνες προβλέπουν ιδιαίτερα χαμηλές τιμές πώλησης της παραγόμενης ενέργειας και ένα όριο (της τάξης των 250 MWp) στη νέα ετήσια ισχύ που μπορεί να εγκατασταθεί την περίοδο 2014-2020. **Στόχος είναι το 2020 να είναι εγκατεστημένα περί τα 4.500 MWp φωτοβολταϊκών.**

Με βάση το Ν.4254/2014, το επίπεδο συνολικής ισχύος φωτοβολταϊκών σταθμών που τίθενται σε δοκιμαστική λειτουργία ή ενεργοποιείται η σύνδεσή τους μετά την 1.1.2014 και η παραγόμενη ενέργεια των οποίων θα αποζημιώνεται με τις ισχύουσες κατά περίπτωση ταρίφες, ανέρχεται σε **200 MWp ανά έτος μέχρι και το έτος 2020**. Εάν το σύνολο της ισχύος σταθμών που τίθενται σε δοκιμαστική λειτουργία ή ενεργοποιείται η σύνδεσή τους στο τέλος εκάστου έτους υπολείπεται των 200 MWp, η διαφορά προσαυξάνει το επίπεδο συνολικής ισχύος των 200 MWp του επόμενου έτους. Ειδικά το επίπεδο συνολικής ισχύος σταθμών που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία αδειοδότησης **fast track** και η παραγόμενη ενέργεια των οποίων θα αποζημιώνεται με τις εκάστοτε ισχύουσες ταρίφες, ανέρχεται σε **300 MWp μέχρι και το έτος 2020**.

Η παραγόμενη ενέργεια σταθμών οι οποίοι τίθενται σε δοκιμαστική λειτουργία ή ενεργοποιείται η σύνδεσή τους μετά την 1.1.2014 **καθ' υπέρβαση των επιπέδων συνολικής ισχύος** (όπως ορίστηκε παραπάνω) αποζημιώνεται με τιμή που προκύπτει στο πλαίσιο του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού και της Εκκαθάρισης των Αποκλίσεων Παραγωγής – Ζήτησης, κατ' εφαρμογή του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας του άρθρου 120 του Ν.4001/2011 (**τιμή χονδρεμπορικής αγοράς**). Η ισχύς των σταθμών της παρούσας περίπτωσης προσμετράται στο επίπεδο συνολικής ισχύος του επόμενου έτους και, κατά το μέρος που δεν υφίσταται υπέρβαση του επιπέδου συνολικής ισχύος για το έτος αυτό, η παραγόμενη ενέργεια των εν λόγω σταθμών αποζημιώνεται εφεξής με τις ισχύουσες ταρίφες.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΡΑΕ, δύναται το επίπεδο των 200 MWp ετησίως να επιμερίζεται στη βάση **μειοδοτικής διαγωνιστικής διαδικασίας**. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις, καθώς και λοιπά κριτήρια της διαγωνιστικής διαδικασίας για την υποβολή αιτημάτων βάσει τιμολόγησης της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.

Περιγράψουμε παρακάτω τις υπόλοιπες ρυθμίσεις που ισχύουν και αφορούν τους πολεοδομικούς, χωροταξικούς και περιβαλλοντικούς όρους για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών.

Ο Ν.3851/2010 απλοποίησε κάποιες από τις παλιές διαδικασίες αδειοδότησης. Συγκεκριμένα, **δεν απαιτείται πλέον άδεια παραγωγής ή άλλη διαπιστωτική απόφαση (γνωστή και ως “εξαίρεση”) για φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος έως 1 MWp**. Για φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος μεγαλύτερης του 1 MWp απαιτείται η έκδοση άδειας παραγωγής η οποία εκδίδεται από τη ΡΑΕ (και όχι από τον υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής όπως ίσχυε παλαιότερα). Για τα συστήματα που απαιτείται άδεια παραγωγής, απαιτείται επίσης η έκδοση άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας (οι οποίες εκδίδονται από την αρμόδια Περιφέρεια) όπως και στο παρελθόν. Επίσης, **δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση για συστήματα που εγκαθίστανται σε κτίρια και οργανωμένους υποδοχείς βιομηχανικών δραστηριοτήτων**.

Για συστήματα που εγκαθίστανται σε γήπεδα (οικόπεδα και αγροτεμάχια), δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση για συστήματα έως 500 kWp εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις. Για τα συστήματα αυτά, απαιτείται ειδική περιβαλλοντική εξαίρεση (“βεβαίωση απαλλαγής από ΕΠΟ”) από την αρμόδια Περιφέρεια, η οποία, σύμφωνα με το νόμο, δίνεται σε 20 μέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Για όσα συστήματα εγκαθίστανται σε γήπεδα, απαιτείται ΕΠΟ εφόσον εγκαθίστανται σε περιοχές Natura, παράκτιες ζώνες (100μ από οριογραμμή αιγιαλού) και σε γήπεδα που γειτνιάζουν σε απόσταση μικρότερη από εκατόν πενήντα (150) μέτρα, με άλλο γήπεδο για το οποίο έχει εκδοθεί άδεια παραγωγής ή απόφαση ΕΠΟ ή Προσφορά Σύνδεσης φωτοβολταϊκού σταθμού και η συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα 500 kWp.

Με την ΥΑ 3791/2013 (ΦΕΚ 104B/24-1-2013) καθορίστηκαν "**Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) για έργα ΑΠΕ**", οι οποίες τυποποιούν και απλοποιούν την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων φωτοβολταϊκών.

Για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων **δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας** από την αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας. **Για φωτοβολταϊκά συστήματα που εγκαθίστανται σε κτίρια και έχουν ισχύ έως 100 kWp**, δεν απαιτείται ούτε αυτή η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας, αλλά αρκεί πλέον μια **απλή γνωστοποίηση προς το Διαχειριστή Δικτύου (ΔΕΔΔΗΕ)** ότι ξεκινά η εγκατάσταση. Η ευνοϊκή αυτή ρύθμιση αφορά τον οικιακό τομέα καθώς και τα μικρά και μεσαία συστήματα που εγκαθίστανται σε κτίρια επιχειρήσεων.

Στις συμβάσεις σύνδεσης που συνάπτει ο αρμόδιος Διαχειριστής με τους φορείς φωτοβολταϊκών σταθμών που εξαιρούνται από τη λήψη άδειας παραγωγής, καθορίζεται **προθεσμία σύνδεσης στο Σύστημα ή Δίκτυο**, η οποία είναι αποκλειστική, και **ορίζεται εγγύηση ή ποινική ρήτρα που καταπίπτει αν ο φορέας δεν υλοποιήσει τη σύνδεση εντός της καθορισθείσας προθεσμίας**. Το **ύψος της εγγυητικής επιστολής** ορίζεται, ανά μονάδα ονομαστικής ισχύος του αιτήματος σε μεγαβάτ (MW), σε εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ για το τμήμα της ισχύος έως και 1 MW, μειούμενου αναλογικά για ισχύ μικρότερη του 1 MW, τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ για το τμήμα της ισχύος από 1 MW έως και 10 MW, είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για το τμήμα της ισχύος από 10 MW έως και 100 MW και δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ για το τμήμα της ισχύος πάνω από 100 MW.

Από την εγγύηση αυτή απαλλάσσονται όσα έργα αφορούν εγκαταστάσεις σε κτίρια ανεξαρτήτως ισχύος (Ν.4152/2013, ΦΕΚ 107Α/9-5-2013).

Με απόφαση του Μαΐου του 2013 (ΥΑΠΕ/Φ1/1288/9011, ΦΕΚ 1103Β/02-05-2013), οι **τιμές πώλησης** της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας (για όσους αποζημιώνονται με εγγυημένες τιμές πώλησης, FITs) καθορίζονται ως εξής:

Έτος	Συστήματα επί εδάφους και στέγες >10 kWp στο διασυνδεδεμένο σύστημα (€/kWh)		Συστήματα επί εδάφους και στέγες >10 kWp στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (€/kWh)	Συστήματα σε οικιακές & εμπορικές στέγες ≤10 kWp (€/kWh)
	> 100 kWp	≤100 kWp	ανεξαρτήτως ισχύος	
2014	0,090	0,115	0,095	0,120
Για κάθε έτος ν από το 2015 μΟΤΣ _{ν-1} = Μέση Οριακή Τιμή Συστήματος κατά το προηγούμενο έτος ν-1	1,1*μΟΤΣ _{ν-1}	1,2*μΟΤΣ _{ν-1}	1,1*μΟΤΣ _{ν-1}	-4,35% ανά έτος για την περίοδο 2015-Ιούλιο 2017
Διάρκεια σύμβασης	20 έτη			25 έτη

Σημειωτέον ότι, από τον Φεβρουάριο του 2010, **δεν υπάρχουν πια επιδοτήσεις για τα φωτοβολταϊκά από τον αναπτυξιακό νόμο**, όπως ίσχυε παλαιότερα.

Με το Ν.4203/2013 (ΦΕΚ 235Α/1-11-2013) θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά η **δυνατότητα των καταναλωτών να κάνουν χρήση του net-metering**. Οι ρυθμίσεις αυτές τροποποιήθηκαν με το Ν.4254/2014 (ΦΕΚ 85Α/7-4-2014) και προβλέπουν τα εξής:

Άρθρο 6

Προσθήκη διατάξεων στο ν. 3468/2006

...Μετά το άρθρο 14 του ν. 3468/2006 προστίθεται άρθρο 14Α ως εξής:

Άρθρο 14Α

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και σταθμών μικρών ανεμογεννητριών από αυτοπαραγωγούς

1. **Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και σταθμών μικρών ανεμογεννητριών από αυτοπαραγωγούς σε εγκαταστάσεις τους που συνδέονται στο Δίκτυο. Για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται από τη ΡΑΕ ως περιοχές με κορεσμένα δίκτυα, σύμφωνα με τη διαδικασία των δύο τελευταίων εδαφίων της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 3 για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, ο Διαχειριστής του Δικτύου μπορεί να θέτει περιορισμούς στην απορροφώμενη ισχύ για λόγους ασφάλειας της λειτουργίας του Δικτύου ή του Διασυνδεδεμένου Συστήματος. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος,**

Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από εισήγηση του Διαχειριστή και γνώμη της Ρ.Α.Ε, καθορίζονται το τρόπος με τον οποίο θα γίνεται ο συμψηφισμός της παραγόμενης και της καταναλισκόμενης ενέργειας και ειδικότερα οι χρεώσεις που θα περιλαμβάνονται στον συμψηφισμό, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου θα υπολογίζεται ο συμψηφισμός της παραγόμενης ενέργειας με την καταναλισκόμενη ενέργεια στις εγκαταστάσεις του αυτοπαραγωγού που τροφοδοτεί ο σταθμός, ο τύπος, το περιεχόμενο και η διαδικασία κατάρτισης των συμβάσεων συμψηφισμού ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα ή άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας. Το πλεόνασμα ενέργειας που προκύπτει από το συμψηφισμό του προηγούμενου εδαφίου διοχετεύεται στο Δίκτυο χωρίς υποχρέωση για οποιαδήποτε αποζημίωση στον αυτοπαραγωγό. Με την ανωτέρω απόφαση μπορεί να διαφοροποιείται ο τρόπος συμψηφισμού βάσει του μεγέθους των σταθμών, του επιπέδου τάσης σύνδεσης και των ειδικότερων χαρακτηριστικών των τιμολογίων κατανάλωσης. Με την ανωτέρω απόφαση καθορίζεται και η μοναδιαία τιμή με την οποία θα υπολογίζεται η αποζημίωση για το πλεόνασμα της ενέργειας η οποία θα καταβάλλεται από τους Προμηθευτές, υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 40 του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ Α' 286)

- 2. **Ειδικά για φωτοβολταϊκούς σταθμούς που εγκαθίστανται από δημόσιους φορείς** στις εγκαταστάσεις τους στο πλαίσιο διευρωπαϊκών προγραμμάτων είναι δυνατή η σύνδεσή τους τόσο στο Δίκτυο όσο και στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα. **Πλεόνασμα ηλεκτρικής ενέργειας που διατίθεται στο Σύστημα ή το Δίκτυο, από τους σταθμούς του προηγούμενου εδαφίου, και μέχρι ποσοστό 20% της συνολικά παραγόμενης ενέργειας, σε ετήσια βάση, αποζημιώνεται** βάσει των τιμών του πίνακα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 13.*

Ένα ζήτημα που απασχόλησε στο παρελθόν πολλούς επενδυτές είναι η **εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας**. Για το θέμα αυτό προβλέπονται τα εξής: όσοι κατέθεσαν αιτήματα για χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης ως τις 21-9-2011, μπορούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκούς σταθμούς σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας (πλην της Αττικής όπου υπάρχει ολική απαγόρευση). Για νέες αιτήσεις και μέχρι να καθοριστούν ορισμένες λεπτομέρειες που αφορούν στη χαρτογράφηση και οριοθέτηση της γης υψηλής παραγωγικότητας, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών σε γήπεδα που έχουν χαρακτηριστεί ως γαίες υψηλής παραγωγικότητας.

Στην περίπτωση που οι εγκαταστάσεις του φωτοβολταϊκού εξοπλισμού υπερβαίνουν τα 2,5 μ. από τη στάθμη του φυσικού ή τεχνητά διαμορφωμένου εδάφους των γηπέδων, **οι βάσεις στήριξης των φωτοβολταϊκών πλαισίων πρέπει να είναι πιστοποιημένες** ως προς την αντοχή τους σε ακραίες ανεμοπιέσεις από ανεξάρτητο διαπιστευμένο φορέα, σύμφωνα με τον Ευρωκώδικα ή το πρότυπο DIN ή άλλο αντίστοιχο Εθνικό Πρότυπο ή, εναλλακτικά, να υπάρχει για αυτές δήλωση στατικής επάρκειας από διπλωματούχο μηχανικό, και τα στοιχεία συνυποβάλλονται με τα δικαιολογητικά για την έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας. Επιπλέον, συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου ότι ο εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί είναι ο συγκεκριμένος πιστοποιημένος εξοπλισμός.

Σε εντός σχεδίου περιοχές, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε αδόμητα οικόπεδα, καθώς αυτές αποτελούν κατασκευές που χρησιμοποιούνται για την άμεση ή έμμεση

εξυπηρέτηση των κτιρίων ή της λειτουργικότητάς τους και επιπλέον εντάσσονται στο πλαίσιο της ενεργειακής πολιτικής ως ενεργητικά συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 19 και 44 του ν. 1577/1985 “Περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού” (ΦΕΚ Α’ 210), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Για την τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών συστημάτων πάνω σε κτίρια **για ισχύ μεγαλύτερη των 100 kWp**, απαιτείται η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ’ αριθ. οικ.5219/3.2.2004 (ΦΕΚ Δ’ 114/17.2.2004) υπουργικής απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και απαιτείται η **συνυποβολή δήλωσης στατικής επάρκειας του κτιρίου** πάνω στο οποίο θα γίνει η εγκατάσταση, υπογεγραμμένη από διπλωματούχο πολιτικό μηχανικό.

2. Νέες επενδύσεις

Για όσους ενδιαφέρονται να ξεκινήσουν τώρα μία επένδυση στα φωτοβολταϊκά, ισχύουν τα εξής:

2.1. Οικιακά συστήματα

Ο οικιακός καταναλωτής έχει δύο επιλογές:

- Ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις με εγγυημένες τιμές πώλησης (FiTs), ή
- Αξιοποίηση της δυνατότητας συμψηφισμού παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας (οι λεπτομέρειες εκκρεμούν και θα καθοριστούν με σχετική υπουργική απόφαση)

Από 1^η Ιουλίου 2009 ισχύει ένα ειδικό πρόγραμμα για την εγκατάσταση μικρών φωτοβολταϊκών συστημάτων στον οικιακό-κτιριακό τομέα (Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις). Με το πρόγραμμα αυτό δίνονται κίνητρα με τη μορφή ενίσχυσης της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας, ώστε ο οικιακός καταναλωτής να κάνει απόσβεση του συστήματος που εγκατέστησε και να έχει ένα λογικό κέρδος για τις υπηρεσίες (ενεργειακές και περιβαλλοντικές) που παρέχει στο δίκτυο.

Αφορά **οικιακούς καταναλωτές** που επιθυμούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά ισχύος **έως 10 κιλοβάτ (kWp)** στο **δώμα** ή τη **στέγη** νομίμως υφισταμένου κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων **στεγάστρων** βεραντών, **προσόψεων** και **σκιάστρων**, καθώς και βοηθητικών χώρων του κτιρίου, όπως **αποθήκες** και **χώροι στάθμευσης**. Για να ενταχθούν στο πρόγραμμα, θα πρέπει να έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα.

Διευκρινίζεται ότι για την εγκατάσταση του φωτοβολταϊκού συστήματος μπορεί να επιλεγεί οποιοσδήποτε από τους ανωτέρω χώρους ή και συνδυασμός αυτών. Σε καμία περίπτωση **δεν επιτρέπεται επίγεια** εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος (π.χ. σε ακάλυπτο χώρο οικοπέδου). Τα συστήματα επί εδάφους θα πρέπει να κάνουν υποχρεωτικά χρήση του συμψηφισμού παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας (net-metering).

Το πρόγραμμα αφορά σε **σταθερά** φωτοβολταϊκά συστήματα για παραγωγή ενέργειας που εγχέεται στο **Δίκτυο Χαμηλής Τάσης**. Απαγορεύεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων με trackers (συστήματα παρακολούθησης της πορείας του ήλιου), και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή ενεργοποίηση της σύνδεσης τυχόν εγκατεστημένου τέτοιου συστήματος σε στέγη. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών συστημάτων επιτρέπεται εφόσον δεν αντίκειται στις διατάξεις του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού και σε ειδικότερους όρους δόμησης που ισχύουν για την περιοχή.

Η τοποθέτηση των ανωτέρω συστημάτων **επιτρέπεται επίσης σε κτίρια στα οποία έχουν εκτελεστεί αυθαίρετες κατασκευές ή αυθαίρετες αλλαγές χρήσης** (των περιπτώσεων δ, ε και στ της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν.4014/2011 (Α' 209), όπως ισχύει), για το χρονικό διάστημα διατήρησής τους και έχει περαιωθεί η σχετική διαδικασία.

Για **παλαιά κτίσματα προ του 1955 για τα οποία δεν υπάρχει οικοδομική άδεια**, ισχύουν τα εξής: σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ΝΟΚ κτίριο ή τμήμα αυτού θεωρείται νομίμως υφιστάμενο, αν προϋφίσταται των βασιλικών διαταγμάτων της 9.8.1955. Η υπαγωγή κτιρίου ή τμήματος κτιρίου στην ανωτέρω διάταξη πιστοποιείται **με βεβαίωση που χορηγείται από το οικείο Γραφείο Δόμησης**, για την έκδοση της οποίας ενδεχομένως να απαιτείται υποβολή βεβαίωσης παλαιότητας από τον αρμόδιο Δήμο/Φορέα.

Από τον Σεπτέμβριο του 2010, το Πρόγραμμα αφορά όλη την Επικράτεια. Ως μέγιστη ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων στο πλαίσιο του Προγράμματος ορίζεται, για την ηπειρωτική χώρα, τα Διασυνδεδεμένα με το Σύστημα Νησιά και την Κρήτη τα **10 kWp** και για τα λοιπά Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά τα **5 kWp**. Ο ΔΕΔΔΗΕ μπορεί να αρνηθεί τη σύνδεση φωτοβολταϊκού μόνο σε ορισμένες περιοχές, τα δίκτυα των οποίων έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ).

Ως “κατοικία” στο πλαίσιο του Προγράμματος εννοείται το κτίριο της μόνιμης διαμονής του ενδιαφερόμενου. Μπορεί επιπλέον να εγκατασταθεί φωτοβολταϊκό σύστημα (στο πλαίσιο του Προγράμματος) και στην εξοχική κατοικία. Το πρόγραμμα αφορά σε **ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις** και όχι σε κατασκευές που πρόκειται να υλοποιηθούν.

Ένα ερώτημα που τίθεται συχνά είναι αν μπορεί στο πλαίσιο του Προγράμματος να τοποθετηθεί φωτοβολταϊκό σύστημα σε **πέργκολες, τέντες** ή γενικότερα κινητά στοιχεία οικοδομής. Σε σχετικό οδηγό του ΔΕΔΔΗΕ (αναθεώρηση της 15/1/2013) αναφέρεται πως “*σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος τα φωτοβολταϊκά τοποθετούνται σε σταθερά και συγκεκριμένα σημεία των κτιρίων. Στις πέργκολες ως αυτές ορίζονται στο Άρθρο 2 παρ.60 του ΝΟΚ (Νέος Οικοδομικός Κανονισμός ν.4067/2012), δεν επιτρέπεται η επικάλυψη από οποιοδήποτε υλικό μόνιμο ή προσωρινό*”. Παρόλα αυτά, στο άρθρο 19, παρ. 2στ του ίδιου νόμου, αναφέρεται ότι επιτρέπεται πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής αλλά πάντα εντός ιδεατού στερεού: “*κατασκευές για την στήριξη των φυτών, πέργκολες που μπορούν να επικαλύπτονται από ελαφρά εύκαμπτα υλικά ή κινητά συστήματα, καλαμωτές, φωτοβολταϊκά πανέλα και μόνο σε οριζόντια θέση*”. Συνεπώς είναι δυνατή η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε πέργκολες, αρκεί να τοποθετούνται σε οριζόντια θέση.

Δικαίωμα ένταξης στο Πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν την πλήρη κυριότητα ή την επικαρπία ή την ψιλή κυριότητα υπό την απαραίτητη προϋπόθεση συναίνεσης του επικαρπωτή

του χώρου στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα, και τα οποία χρησιμοποιούν το κτίριο ως κατοικία τους ή ως στέγαση της δραστηριότητάς τους, αντίστοιχα. Σε κάθε περίπτωση, η υφιστάμενη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος θα πρέπει να είναι στο όνομα του αιτούντος.

Σημειωτέον ότι στην περίπτωση μεταβολής στο πρόσωπο του κυρίου του φωτοβολταϊκού λόγω μεταβίβασης της σχετικής ιδιοκτησίας του στο κτίριο όπου βρίσκεται εγκατεστημένο το φωτοβολταϊκό σύστημα, ο νέος κύριος υπεισέρχεται αυτοδίκαια στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μεταβιβάζοντος που απορρέουν από τη Σύμβαση Συμψηφισμού.

Για τις πολυκατοικίες θα πρέπει να πληρούνται οι παρακάτω όροι. Είτε να συμφωνήσουν εγγράφως οι υπόλοιποι ιδιοκτήτες, είτε το φωτοβολταϊκό να εγκατασταθεί εξ ονόματος όλων των ιδιοκτητών (τους οποίους στην περίπτωση αυτή εκπροσωπεί ο διαχειριστής). Σε κάθε πολυκατοικία μπορεί να μπει ένα μόνο σύστημα. Αν η ταράτσα είναι κοινόκτητη και οι κύριοι του χώρου αυτού θέλουν να την παραχωρήσουν σε κάποιο άλλο ιδιοκτήτη του κτιρίου που δεν έχει δικαιώματα στην ταράτσα, μπορούν να το κάνουν. Αν το σύστημα μπει σε στέγαστρο βεράντας διαμερίσματος, προφανώς μπορούν να μπουν περισσότερα του ενός συστήματα σε μια πολυκατοικία.

Όλη η παραγόμενη από το φωτοβολταϊκό ηλεκτρική ενέργεια διοχετεύεται στο δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ και ο οικιακός μικροπαραγωγός ενέργειας πληρώνεται γι' αυτή με βάση τη συμφωνηθείσα τιμή πώλησης, τιμή που είναι εγγυημένη για 25 χρόνια. Για το λόγο αυτό ο οικιακός μικροπαραγωγός ενέργειας υπογράφει μια σύμβαση ("Σύμβαση Συμψηφισμού" όπως λέγεται) με τη ΔΕΗ ή άλλο εναλλακτικό πάροχο αν δεν είναι πελάτης της ΔΕΗ. Ο οικιακός μικροπαραγωγός ενέργειας συνεχίζει να αγοράζει ρεύμα από τη ΔΕΗ (ή τον εναλλακτικό του πάροχο) και να το πληρώνει στην τιμή που το πληρώνει και σήμερα (περίπου 10-12 λεπτά την κιλοβατώρα). Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι ο ΔΕΔΔΗΕ θα εγκαταστήσει ένα νέο μετρητή για να καταγράφει την παραγόμενη ενέργεια. Αν, για παράδειγμα, στο δίμηνο το φωτοβολταϊκό παράγει ηλεκτρική ενέργεια αξίας 250 € και στο κτίριο καταναλώνεται ενέργεια αξίας 100 €, θα έρθει πιστωτικός λογαριασμός 150 €, ποσό που θα καταθέσει η ΔΕΗ στον τραπεζικό λογαριασμό του ιδιοκτήτη του φωτοβολταϊκού.

Δύο είναι οι προϋποθέσεις για να ενταχθεί κανείς στο πρόγραμμα:

1. Να έχει μετρητή του ΔΕΔΔΗΕ στο όνομά του (ή στον κοινόχρηστο λογαριασμό της πολυκατοικίας αν επιλεγεί η συλλογική εγκατάσταση).
2. Να καλύπτει μέρος των αναγκών σε ζεστό νερό από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. ηλιακό θερμοσίφωνα, βιομάζα, γεωθερμική αντλία θερμότητας).

Μια ιδιαίτερα σημαντική ρύθμιση είναι ότι ο οικιακός παραγωγός ηλιακού ηλεκτρισμού δεν θεωρείται πια επιτηδευματίας, με άλλα λόγια απαλλάσσεται από το άνοιγμα βιβλίων στην εφορία. Όπως αναφέρει η σχετική κοινή υπουργική απόφαση, "δεν υφίστανται για τον κύριο του φωτοβολταϊκού συστήματος φορολογικές υποχρεώσεις για τη διάθεση της ενέργειας αυτής στο δίκτυο". Με άλλα λόγια, τα όποια έσοδα έχει ο οικιακός μικροπαραγωγός από την πώληση της ενέργειας δεν φορολογούνται.

Για την εγκατάσταση οικιακών φωτοβολταϊκών, δεν απαιτείται πλέον καμία άδεια (με εξαίρεση διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς όπου απαιτείται η έγκριση της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου [ΕΠΑΕ]). Σύμφωνα με την ΥΑ 36720/25-8-2010 "Έγκριση

ειδικών όρων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ηλιακών συστημάτων σε κτίρια και οικόπεδα εντός σχεδίου περιοχών και σε οικισμούς” (ΦΕΚ 376/6-9-2010) δεν χρειάζεται πλέον ούτε η άδεια εργασιών μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, όπως ίσχυε μέχρι πρότινος. Απλώς γνωστοποιεί κανείς την έναρξη εργασιών στον ΔΕΔΔΗΕ όταν καταθέτει εκεί φάκελο για σύνδεση του συστήματος με το δίκτυο.

Εκτός από τη ΔΕΗ, **μπορεί κανείς να πουλά την παραγόμενη από το φωτοβολταϊκό ενέργεια και σε εναλλακτικό πάροχο** και στην περίπτωση αυτή η διαδικασία έχει ως εξής:

- κάνει αίτηση στον ΔΕΔΔΗΕ
- υπογράφει Σύμβαση Σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ
- υπογράφει Σύμβαση Συμψηφισμού με τον εναλλακτικό πάροχο.

Όταν το φωτοβολταϊκό μπει σε λειτουργία, ο πελάτης λαμβάνει ανά τετράμηνο εκκαθαριστικό λογαριασμό από τον εναλλακτικό πάροχο, όπου εκεί συμψηφίζεται το έσοδο από την ενέργεια του φωτοβολταϊκού, ακριβώς με την ίδια λογική που ακολουθείται από τη ΔΕΗ. Το έσοδο από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας του φωτοβολταϊκού, είτε στη ΔΕΗ είτε σε εναλλακτικό πάροχο, είναι ακριβώς το ίδιο.

Στην περίπτωση που ο κύριος του φωτοβολταϊκού αλλάξει προμηθευτή για την ηλεκτροδότηση των καταναλώσεών του στο κτίριο, λήγει αυτοδικαίως η Σύμβαση Συμψηφισμού και συνάπτεται νέα Σύμβαση Συμψηφισμού για το υπολειπόμενο εκ των είκοσι πέντε (25) ετών διάστημα μεταξύ κυρίου του φωτοβολταϊκού και του νέου προμηθευτή.

2.2. Μικρές εφαρμογές έως 10 kWp σε στέγες επιχειρήσεων

Η επιχείρηση έχει δύο επιλογές:

- Ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις με εγγυημένες τιμές πώλησης (FiTs), ή
- Αξιοποίηση της δυνατότητας συμψηφισμού παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας (οι λεπτομέρειες εκκρεμούν και θα καθοριστούν με σχετική υπουργική απόφαση)

Από 1^η Ιουλίου 2009 ισχύει ένα ειδικό πρόγραμμα για την εγκατάσταση μικρών φωτοβολταϊκών συστημάτων στον εμπορικό-κτιριακό τομέα (Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις). Με το πρόγραμμα αυτό δίνονται κίνητρα με τη μορφή ενίσχυσης της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας, ώστε η μικρή επιχείρηση να κάνει απόσβεση του συστήματος που εγκατέστησε και να έχει ένα λογικό κέρδος για τις υπηρεσίες (ενεργειακές και περιβαλλοντικές) που παρέχει στο δίκτυο.

Το πρόγραμμα αφορά **πολύ μικρές επιχειρήσεις** που επιθυμούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά ισχύος **έως 10 κιλοβάτ (kWp)** στο **δώμα** ή τη **στέγη** νομίμως υφισταμένου κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων **στεγάστρων** βεραντών, **προσόψεων** και **σκιάστρων**, καθώς και βοηθητικών χώρων του κτιρίου, όπως **αποθήκες** και **χώροι στάθμευσης**. Για να ενταχθούν στο πρόγραμμα, θα πρέπει να έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα. Πολύ μικρή επιχείρηση είναι αυτή που απασχολεί έως και 9 άτομα και έχει κύκλο εργασιών και σύνολο ενεργητικού έως 2 εκατ. € ετησίως.

Από τον Σεπτέμβριο του 2010, το Πρόγραμμα αφορά όλη την Επικράτεια. Ως μέγιστη ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων στο πλαίσιο του Προγράμματος ορίζεται, για την ηπειρωτική χώρα, τα Διασυνδεδεμένα με το Σύστημα Νησιά και την Κρήτη τα **10 kWp** και για τα λοιπά Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά τα **5 kWp**. Ο ΔΕΔΔΗΕ μπορεί να αρνηθεί τη σύνδεση φωτοβολταϊκού μόνο σε ορισμένες περιοχές, τα δίκτυα των οποίων έχουν χαρακτηρισθεί ως κορεσμένα από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ).

Όλη η παραγόμενη από το φωτοβολταϊκό ηλεκτρική ενέργεια διοχετεύεται στο δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ και ο μικροπαραγωγός ενέργειας πληρώνεται γι' αυτή με βάση τη συμφωνηθείσα τιμή πώλησης, τιμή που είναι εγγυημένη **για 25 χρόνια**. Για το λόγο αυτό ο μικροπαραγωγός ενέργειας υπογράφει μια σύμβαση ("Σύμβαση Συμψηφισμού" όπως λέγεται) με τη ΔΕΗ ή άλλο εναλλακτικό πάροχο αν δεν είναι πελάτης της ΔΕΗ. Ο μικροπαραγωγός ενέργειας συνεχίζει να αγοράζει ρεύμα από τη ΔΕΗ (ή τον εναλλακτικό του πάροχο) και να το πληρώνει στην τιμή που το πληρώνει και σήμερα (περίπου 10-12 λεπτά την κλοβατώρα). Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι ο ΔΕΔΔΗΕ θα εγκαταστήσει ένα νέο μετρητή για να καταγράφει την παραγόμενη ενέργεια. Αν, για παράδειγμα, στο δίμηνο το φωτοβολταϊκό παράγει ηλεκτρική ενέργεια αξίας 250 € και στο κτίριο καταναλώνεται ενέργεια αξίας 100 €, θα έρθει πιστωτικός λογαριασμός 150 €, ποσό που θα καταθέσει η ΔΕΗ στον τραπεζικό λογαριασμό του ιδιοκτήτη του φωτοβολταϊκού.

Μία είναι η **προϋπόθεση** για να ενταχθεί κανείς στο πρόγραμμα: να μην έχει πάρει η επιχείρηση κάποια άλλη επιδότηση για το φωτοβολταϊκό από εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα.

Τα όποια έσοδα έχει η επιχείρηση από την πώληση της ενέργειας δεν φορολογούνται, με την προϋπόθεση ότι τα κέρδη εμφανίζονται σε ειδικό λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού. Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής τους, ισχύει η τρέχουσα φορολογία για τα κέρδη που διανέμονται.

Για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών αυτής της ισχύος σε κτίρια, **δεν απαιτείται πλέον καμία άδεια** (με εξαίρεση διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς όπου απαιτείται η έγκριση της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου [ΕΠΑΕ]). Σύμφωνα με την ΥΑ 36720/25-8-2010 "Έγκριση ειδικών όρων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ηλιακών συστημάτων σε κτίρια και οικοπέδα εντός σχεδίου περιοχών και σε οικισμούς" (ΦΕΚ 376/6-9-2010) δεν χρειάζεται πλέον ούτε η άδεια εργασιών μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, όπως ίσχυε μέχρι πρότινος. Απλώς γνωστοποιεί κανείς την έναρξη εργασιών στον ΔΕΔΔΗΕ όταν καταθέτει εκεί φάκελο για σύνδεση του συστήματος με το δίκτυο.

Σημειώνουμε ότι η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών ισχύος άνω των 10 kWp σε εμπορικές-βιομηχανικές στέγες, διέπεται από άλλους κανόνες και ισχύουν γι' αυτά τα συστήματα άλλα κίνητρα.

Ένα ερώτημα που τίθεται συχνά είναι αν επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτοβολταϊκού συστήματος από τον κύριο κτιρίου το οποίο νοικιάζει σε πολύ μικρή επιχείρηση για την στέγασή της. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προγράμματος, η μικρή ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων εξασφαλίζει ότι η παραγόμενη ενέργεια αντιστοιχεί σε αυτή που απαιτείται για την κάλυψη των ενεργειακών

αναγκών του κυρίου του φωτοβολταϊκού συστήματος. Πρόθεση δηλαδή του Προγράμματος είναι οι ενδιαφερόμενοι (κύριοι των κτιρίων) με απλές σχετικά διαδικασίες, να μπορούν να παράγουν με ευνοϊκούς όρους την ηλεκτρική ενέργεια που απαιτείται για την λειτουργία των κατοικιών που διαμένουν ή πολύ μικρών επιχειρήσεων που διαθέτουν. Κατά συνέπεια **το φωτοβολταϊκό σύστημα επιτρέπεται να τοποθετηθεί από τον κύριο του κτιρίου μόνο εάν διαμένει ο ίδιος ή στεγάζει την πολύ μικρή επιχείρησή του, σε αυτό.**

Στην περίπτωση που μια πολύ μικρή επιχείρηση στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτίριο επί οικοπέδου το οποίο έχει μισθώσει για μεγάλο χρονικό διάστημα, επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτοβολταϊκού συστήματος από τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης. Κι αυτό γιατί τα οφέλη του προγράμματος πρέπει να καρπωθεί ο κύριος του συγκεκριμένου κτιρίου, δηλαδή η μικρή επιχείρηση-χρήστης του κτιρίου. Πιθανότατα στην περίπτωση αυτή ο Διαχειριστής του Δικτύου (δηλαδή ο ΔΕΔΔΗΕ) θα ζητήσει τεκμηρίωση της διάρκειας χρήσης του κτιρίου για την απαραίτητη χρονική περίοδο της Σύμβασης Συμψηφισμού.

2.3. Μικρές εφαρμογές έως 10 kWp σε στέγες κτιρίων του Δημοσίου και μη κερδοσκοπικών οργανισμών

Με βάση το νέο νόμο για τις ΑΠΕ, τα κίνητρα και οι όροι που ισχύουν για τον οικιακό-κτιριακό τομέα, ισχύουν πλέον και για κτίρια όπου στεγάζονται **Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα**, τα οποία έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα. Το δικαίωμα εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος σε κτίριο ιδιοκτησίας Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, τη χρήση του οποίου έχει αναλάβει διαχειριστής (π.χ. σχολική επιτροπή), παρέχεται στον διαχειριστή, μετά από συναίνεση του κυρίου του κτιρίου. Οι συμβάσεις σύνδεσης και συμψηφισμού συνάπτονται με τον διαχειριστή του κτιρίου, που θεωρείται στη συγκεκριμένη περίπτωση κύριος του φωτοβολταϊκού συστήματος. Ειδικότερα για τις σχολικές εγκαταστάσεις, επιτρέπεται η εγκατάσταση τόσων φωτοβολταϊκών συστημάτων, όσος είναι ο αριθμός των παροχών ηλεκτρικού ρεύματος που υφίστανται στις σχολικές εγκαταστάσεις του οικείου Δήμου. Αν οι παραπάνω οργανισμοί επιθυμούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκό σύστημα με ισχύ μεγαλύτερη των 10 kWp, θα πρέπει να το κάνουν ως επιχειρηματική δραστηριότητα (να το αναλάβει π.χ. μία αναπτυξιακή εταιρία ενός Δήμου) και προφανώς με τα κίνητρα που ισχύουν και για τους υπόλοιπους επιχειρηματίες.

2.4. Εμπορικές-βιομηχανικές στέγες

Η επιχείρηση έχει δύο επιλογές:

- Πώληση της παραγόμενης ενέργειας στον ΛΑΓΗΕ με εγγυημένες τιμές πώλησης (FiTs), ή
- Αξιοποίηση της δυνατότητας συμψηφισμού παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας (οι λεπτομέρειες εκκρεμούν και θα καθοριστούν με σχετική υπουργική απόφαση)

Ο Ν.3851/2010 και η ΥΑ 36720/25-8-2010 (ΦΕΚ 376/6-9-2010) **επιτρέπουν την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων κάθε ισχύος στο δώμα ή τη στέγη νομίμως υφισταμένου κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων στεγαστρων βεραντών, προσόψεων και σκιάστρων**, καθώς και βοηθητικών χώρων του κτιρίου, όπως **αποθήκες και χώροι στάθμευσης**. Για τα συστήματα αυτά **δεν απαιτείται**

περιβαλλοντική αδειοδότηση, ενώ για συστήματα ισχύος έως 1 MWp δεν απαιτείται και άδεια παραγωγής ή άλλη διαπιστωτική απόφαση. Για συστήματα >1 MWp απαιτείται άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ (η οποία συνοδεύεται και από δύο ακόμη άδειες: την άδεια εγκατάστασης και την άδεια λειτουργίας τις οποίες εκδίδει η αρμόδια Περιφέρεια).

Για **συστήματα με ισχύ από 10 kWp έως 100 kWp** τα μόνα βήματα που απαιτούνται είναι η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ.

Για **συστήματα με ισχύ από 100 kWp έως 1.000 kWp (1 MWp)** τα βήματα που απαιτούνται είναι η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ.

Για **συστήματα με ισχύ μεγαλύτερη από 1 MWp** τα βήματα που απαιτούνται είναι η έκδοση άδειας παραγωγής από τη ΡΑΕ και στη συνέχεια άδειας εγκατάστασης από την Περιφέρεια, έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ, υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ και τελικά έκδοση άδειας λειτουργίας από την Περιφέρεια.

Τα παραπάνω ισχύουν μόνο για το ηπειρωτικό δίκτυο, αφού τα αυτόνομα νησιωτικά δίκτυα θεωρούνται κορεσμένα και θα υπάρχουν κατά διαστήματα ειδικές ρυθμίσεις γι' αυτά. Σε κάθε περίπτωση πάντως, στα μη διασυνδεδεμένα νησιά, μιλάμε πάντα για συστήματα με ισχύ μικρότερη των 100 kWp.

2.5. Φωτοβολταϊκοί σταθμοί επί εδάφους

Για **συστήματα με ισχύ έως 500 kWp** τα βήματα που απαιτούνται είναι η βεβαίωση απαλλαγής από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) η οποία χορηγείται από την Περιφέρεια (από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα έργα εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων), η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ.

Για **συστήματα με ισχύ έως 500 kWp έως 1.000 kWp (1 MWp)** τα βήματα που απαιτούνται είναι η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) η οποία χορηγείται από την Περιφέρεια (από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα έργα εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων), η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ.

Για **συστήματα με ισχύ μεγαλύτερη από 1 MWp** τα βήματα που απαιτούνται είναι η έκδοση άδειας παραγωγής από τη ΡΑΕ και στη συνέχεια άδειας εγκατάστασης από την Περιφέρεια (που προϋποθέτει και έγκριση ΕΠΟ όπου αυτή απαιτείται), έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την Πολεοδομία, προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ, υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΛΑΓΗΕ και τελικά έκδοση άδειας λειτουργίας από την Περιφέρεια.